НІМЕЦЬКА МОВА

ПІДГОТОВКА ДО ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

УНІВЕРСАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Теоретичний матеріал

Граматичні вправи

Тренувальні вправи до всіх типів завдань ЗНО

Тестові завдання у форматі ЗНО

Відповіді до тестів

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 811.36 = 111(076)
ББК 74.261.7Нім
Н 67

Німецька мова. Підготовка до зовнішнього незалежного
Н 67 оцінювання. Універсальне видання: теоретичний матеріал, граматичні вправи, тренувальні вправи до завдань ЗНО, тестові завдання у форматі ЗНО, відповіді до завдань / Упоряд. Р.М. Припін, М.С. Смолій. — Тернопіль : Навчальна книга − Богдан, 2015. — 392 с.

ISBN 2005000005688

Пропоноване видання допоможе учням, які прагнуть стати студентами вищих навчальних закладів, ґрунтовно підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання та іспитів з німецької мови.

Посібник містить теоретичний матеріал, ретельно дібрані тексти із завданнями для перевірки рівня засвоєння лексики та граматики, тренувальні вправи. Зміст видання відповідає чинній програмі з німецької мови для середньої загальноосвітньої школи та програм ЗНО.

Для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, учителів та усіх бажаючих вивчати іноземну мову самостійно.

УДК 811.36 = 111(076)
ББК 74.261.7Нім

Навчальне видання

НІМЕЦЬКА МОВА

ПІДГОТОВКА ДО ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
УНІВЕРСАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Теоретичний матеріал. Граматичні вправи. Тренувальні вправи до всіх типів завдань ЗНО. Тестові завдання у форматі ЗНО. Відповіді до тестів.

Упорядники
Припін Роман Михайлович, Смолій Михайло Степанович

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Роман Матієв*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 20.11.2014. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 45,57. Умовн. фарбо-відб. 45,57.

Видавництво «Навчальна книга − Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга − Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга − Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com ***www.bohdan-books.com***

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

© Навчальна книга — Богдан, 2015

ПЕРЕДМОВА

Даний посібник призначений для підготовки до складання завдань ЗНО, іспитів, а також при самостійному вивченні німецької мови. Це цілий комплекс навчальних матеріалів, які допоможуть учням удосконалювати свої знання з німецької мови і успішно скласти ЗНО.

На початку посібника запропоновано корисні поради щодо вивчення іноземних мов.

Далі вміщено виклад граматики німецької мови і тренувальні граматичні вправи.

Потім подано тестові завдання, які згруповано за розділами. Пропонуються завдання різного виду відповідно до передбачених тестів ЗНО. У кожному розділі завдання розміщені у порядку підвищення рівня їхньої складності.

У кінці посібника знаходяться завдання у форматі ЗНО, щоб учні мали можливість ознайомитися з тим, як виглядає реальний тест ЗНО з німецької мови, виконати його і оцінити рівень своїх знань з мови.

Побудова посібника дозволяє легко вибирати та упорядковувати матеріал залежно від навчальних програм та індивідуальних особливостей учнів.

Завдяки наявності ключів до вправ посібник ідеально підходить до самостійного вивчення німецької мови і самостійної підготовки до ЗНО, а також для самоконтролю.

Укладаючи посібник, автори проаналізували, систематизували й використали найновіші здобутки української та закордонної германістики та лінгводидактики, врахували сучасні вимоги до створення мовних завдань.

Посібник укладено авторами на основі їхньої багаторічної діяльності з підготовки учнів до ЗНО, зі складання вправ та інших завдань для учнів.

ПРОГРАМА

зовнішнього незалежного оцінювання з німецької мови. Вимоги щодо практичного володіння видами мовленнєвої діяльності

1. Читання

Вступник розуміє прочитані автентичні тексти різних жанрів і стилів, у тому числі сучасну художню прозу обсягом до 2000 друкованих знаків, що відображають реалії життя та відповідають віковим особливостям випускників шкіл. Тексти можуть містити до 5% незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися, та 2% незнайомих слів, які не перешкоджають розумінню тексту загалом.

Оцінюється рівень розуміння тексту, уміння узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключові слова та визначати значення незнайомих слів за контекстом.

2. Письмо

Вступник володіє функціональними стилями писемного мовлення в межах, визначених Програмою загальноосвітніх навчальних закладів з іноземних мов.

Він уміє писати особисті листи, використовуючи формули мовленнєвого етикету, прийняті в німецькомовних країнах, розповідаючи про окремі факти та події свого життя, висловлюючи власні міркування і почуття, описуючи плани на майбутнє та запитуючи партнера про аналогічну інформацію, а також передати повідомлення у вигляді записки довільної форми.

Вступник уміє розповісти про перебіг подій, описати людину, об'єкт; написати повідомлення відповідно до поставленого завдання, зокрема, про проведення заходів, втрату особистих речей тощо, висловити співчуття, невдоволення, надію, власну точку зору та аргументувати її, складати ділові листи, а саме: лист-заяву, лист-скаргу, запит інформації.

Обсяг письмового висловлювання складає не менш ніж 100 слів.

Вимоги щодо володіння мовними компетенціями

Лексика

Лексичний мінімум вступника складає 2000 одиниць, відповідно до тематики ситуативного спілкування, передбаченої Програмою загальноосвітніх навчальних закладів з іноземних мов.

Тематика текстів для читання

Моє місце в світі:

- здоровий спосіб життя в родині;
- захист прав дитини;

Дозвілля:

- особистісні пріоритети;
- відпочинок на природі;
- улюблені розваги молоді в Україні та німецькомовному світі.

Мистецтво:

- культура і види мистецтва;
- видатні митці;
- музеї і виставки;
- молодь і мистецтво.

Сучасний німецькомовний світ:

- загальні відомості про сучасний німецькомовний світ.

Шкільне життя:
міжнародні освітні програми;
досвід навчання за кордоном;
плани на майбутнє;
вибір професії.
Наука і технічний прогрес:
видатні науковці та наукові премії;
техногенні катастрофи;
наукові відкриття і досягнення;
науковий пошук і фантастика.
Сучасна Україна
- загальні відомості про сучасну Україну.

Граматика
Лексичний матеріал

Синтаксис. Вживання стверджувальних речень, заперечних речень з *nicht* і *kein*, наказових (спонукальних), запитальних речень із запитальними словами та без них. Вживання речень з присудком, вираженим зв'язкою з іменником чи прикметником у короткій формі (складений іменний присудок), з простим дієслівним присудком, з простим присудком, вираженим дієсловами з відокремлюваним префіксом у простих і складних часових формах *(Perfekt, Futurum I)*.

Вживання складнопідрядних речень з підрядним додатковим із сполучником *dass*, з підрядним часу із сполучником *wenn*, з підрядним причини із сполучниками *weil*, *da*, із сполучниками *als* для позначення одночасності дії в головному і підрядному реченнях. Вживання речень з підметом, вираженим займенниками *man*, *es*.

Морфологія. Відмінювання і вживання іменників у різних відмінках.

Артикль. Вживання означеного артикля. Вживання неозначеного артикля. Вживання нульового артикля.

Дієслово. Утворення і вживання часових форм сильних та слабких дієслів у *Prasens*, *Futurum*, *Perfekt*, *Imperfekt*.

Прикметник. Вживання прикметників. Утворення, відмінювання і вживання ступенів порівняння прикметників у різних відмінках.

Прислівник. Вживання прислівників у різних ступенів порівняння.

Займенник. Вживання особових займенників у називному, давальному і знахідному відмінках. Відмінювання і вживання вказівних займенників *jener*, *dieser*, присвійних займенників, займенників *wer* і *was*.

Прийменник. Вживання прийменників з подвійним керуванням, прийменників, що вимагають давального відмінка: *aus*, *bei*, *nach*, *mit*, *von*, *zu*, прийменників з родовим відмінком *wahrend*; із знахідним відмінком *fur*, *durch*, *ohne*, *um*, *gegen*.

ПОРАДИ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Займайтеся іноземною мовою **регулярно**. Краще кожного дня потрохи, ніж, наприклад, один раз у тиждень, але декілька годин підряд. Наукою і практикою доведено: **чим більша частотність занять, тим більшу ефективність вони мають**. Не робіть великих перерв між заняттями, щоб не забути матеріал.

Якомога більше читайте тексти різного ступеня складності іноземною мовою. Під час читання не шукайте негайно переклад невідомого слова у словнику, — спробуйте спочатку здогадатися його значення самі, без словника. Особливу увагу приділяйте читанню **вголос**, що сприяє активному засвоєнню мови.

Вчіть багато напам'ять іноземною мовою (як поезію, так і прозу). Разом із поглибленням та розширенням знань з мови це сприятливо вплине на розвиток вашої пам'яті та ерудиції. Чим далі, тим легше (і тому цікавіше) буде вивчати іноземну мову.

Не захоплюйтеся лише одним способом вивчення (читанням, перекладом, роботою зі словником тощо), щоб не створювати монотонності під час навчання, бо монотонність втомлює. Обов'язково урізноманітнюйте і **чергуйте форми занять**. Оскільки мова — явище багатостороннє, то для її оволодіння необхідно **користуватися різноманітними методами** і прийомами.

Записуйте вивчені слова і вирази у заведений спеціально для цього зошит (словник) і час від часу переглядайте його для повторення лексичного запасу.

При перекладі іноземною мовою **перекладайте думку, а не окремі слова**. Якщо ви захочете (особливо під час розмови з іноземцем) перекласти іноземною мовою певне речення, але, на жаль, не знатимете якого-небудь слова, то нічого страшного не станеться. Вам не потрібно буде шукати у словнику або у своїй пам'яті переклад саме цього слова. Постарайтеся передати думку, виражену в цьому реченні, **іншими словами, які ви вже знаєте** і можете швидко та без проблем згадати. Іноземну мову вивчають, в основному, для того, щоб одержувати або передавати певну інформацію, тобто для спілкування між людьми.

Не бійтеся жодних труднощів! Не розчаровуйтеся і ні в якому разі не кидайте назовсім свої заняття іноземною мовою після перших невдач чи труднощів. Успішне подолання перешкод на шляху до оволодіння іноземною мовою принесе радість, задоволення, впевненість і віру в себе. Систематичні заняття мовою сприяють прищепленню і зміцненню багатьох чудових рис характеру: працьовитості, терпіння, наполегливості, почуття обов'язку, цілеспрямованості тощо. У процесі регулярних занять загартовується сила волі, так потрібна людині в житті.

Використовуйте кожну можливість для спілкування іноземною мовою. У такий спосіб ви будете застосовувати на практиці свої знання й удосконалювати їх. У результаті отримаєте задоволення від того, що недаремно витрачаєте свій час. Ви відчуєте корисність і потрібність вашої праці у вивченні мови.

Не бійтеся робити помилки! Нехай вас не лякають невеликі відхилення, наприклад, від граматичної норми! Від помилок ніхто не застрахований, тим більше той, хто вивчає іноземну мову. Страх перед помилкою є причиною багатьох невдач людини.

Будь-яка людина, незалежно від віку, статі, попередньої мовної підготовки тощо, **при бажанні може вивчити декілька іноземних мов**. Це доведено прикладами з життя багатьох людей, найяскравіший серед яких, напевно, — досягнення німецького археолога Генріха Шліманна.. Вчений хотів присвятити своє життя вивченню древнього світу, а для цього йому потрібно було знати іноземні мови. На жаль, у дитинстві і в юності він мав погану пам'ять, так необхідну при вивченні іноземних мов. Проте німецький учений не здався, а наполегливо працював. Завдяки тренуванням досяг того, що для вивчення однієї іноземної мови витрачав, в середньому, не більше півроку і в результаті оволодів більше як 20 мовами. Це допомогло йому зробити чимало відкриттів в археології, а найголовніше — віднайти легендарну Трою, про що він мріяв усе життя.

Нехай життєвий і науковий подвиг Шліманна стане для вас орієнтиром у вашій праці над мовою і в житті взагалі!

РОЗДІЛ І.
ГРАМАТИЧНИЙ ДОВІДНИК

ЧАСТИНИ МОВИ

Дієслово виражає процес, дію або стан предмета:
malen, erzählen, aufmachen, suchen, besuchen, sich fühlen, sein.

Іменник виражає предмет у широкому розумінні цього слова (матеріальні речі, почуття, абстрактні поняття, власні назви тощо):
der Tisch, das Buch, die Blume, das Lesen, die Freude, die Freiheit.

Артикль вказує на рід, число та відмінок іменника:
der, die, das, ein, eine; der Vater, dem Vater, den Vater.

Займенник вказує на предмет або його властивості, не називаючи їх, і замінює іменник або прикметник:
ich, du, er, dieser, mein, sein, jeder.

Прикметник виражає ознаку або властивість предмета (величину, колір, її тривалість тощо):
groß, klein, breit, rot, wichtig, eisern.

Числівник позначає кількість предметів або їхнє порядкове місцев певному ряду:
zwei, neunzehn, neunzig, der neunte.

Прислівник виражає характер дії або процесу (місце, час, тривалість, причину, ступінь, мету тощо):
schnell, langsam, lange, heute, bald.

Прийменник вказує на певні взаємозв'язки між словами в реченні (часові, просторові, причинові тощо):
in, an, auf, um, nach, mit, ohne, über.

Сполучник з'єднує члени речення і цілі речення:
und, aber, denn, damit, weil, dass, damit, entweder ... oder.

Частка надає певних додаткових смислових та емоційних відтінків членам речення або цілим реченням:
nur, erst, bloß, nicht, eben, ebenfalls, auch, etwa, ja, zu, nun.

Вигук виражає різноманітні почуття та відчуття, не називаючи їх, або відтворює звуки природи:
ach, ätsch, brr, ei, hallo, hihi, hm, hurra, oho, pfui, miau, quak.

Іменник, дієслово, займенник, прикметник, числівник і прислівник — **повнозначні** частини мови, тому що вони мають лексичне і граматичне значення і є членами речення. Інші частини мови **службові**.

Повнозначні частини мови мають характерні для кожної з них певні властивості, які називають категоріями. Наприклад, категорія часу в дієслова означає, що воно може стояти в одній з часових форм теперішнього, минулого чи майбутнього часу, тобто виражати певні часові відношення (*ich male, ich habe gemalt, ich werde malen*); категорія відмінка в іменника означає, що він може змінюватися за відмінками і виражати водночас певні відношення між предметами (*der Bruder, des Bruders, dem Bruder, den Bruder*).

ДІЄСЛОВО

Категорії дієслова

Категорія **особи** вказує на особу, до якої відноситься дієслово. Певна особа виражена відповідним особовим займенником. Залежно від того, після якого особового займенника стоїть дієслово чи до якого займенника воно відноситься, розрізняють три особи:

перша — після *ich, wir;* друга — після *du, ihr;* третя — після *er* (*sie, es*), *sie.*

Число вказує на кількість осіб (предметів), до яких відноситься певне дієслово, наприклад, кількість осіб чи предметів, які виконують дію, виражену дієсловом, тощо:

однина — після *ich, du, er* (*sie, es*); множина — після *wir, ihr, sie.*

Категорії **особи** і **числа** взаємопов'язані: кожне дієслово виражає дію (або процес чи стан), яку виконує певна особа (чи особи):

	однина:	**множина**:	
1.	ich	wir	(**перша** особа)
2.	du	ihr	(**друга** особа)
3.	er (sie, es)	sie (Sie)	(**третя** особа)

Категорія **часу** вказує на часові відносини, виражені дієсловом: теперішність, минуле, майбутнє, а також попередність дії по відношенню до іншої дії та ін. У німецькій мові існують такі форми для вираження цих відносин: Präsens, Präteritum (інша назва — Imperfekt), Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I і Futur II.

Категорія **способу** вказує на характер протікання дії або на відношення дії, процесу чи стану до дійсності. Існують три способи: Indikativ (дійсний), Konjunktiv (умовний), Imperativ (наказовий). Причому тут немає співпадіння з українською мовою. Це стосується особливо Konjunktiv, якому лише частково відповідає український умовний спосіб.

Категорія **стану** вказує на те, хто є виконавцем, носієм чи причиною дії. Ця категорія виражає різні відношення дії до її суб'єкта та об'єкта, спрямованість дії від суб'єкта на об'єкт чи навпаки: Aktiv, Passiv, Stativ (інша назва — Zustandspassiv).

Основні форми дієслова

Основними формами дієслова є **Infinitiv I**, **Präteritum Indikativ Aktiv** і **Partizip II**. Залежно від способу утворення цих основних форм дієслова поділяються на такі основні групи: **сильні** і **слабкі** (інша назва — дієслова сильної або слабкої дієвідміни). Деякі дієслова мають ознаки сильної і слабкої дієвідмін одночасно, утворюють Präteritum за слабкою дієвідміною, а Partizip II — за сильною, чи, навпаки, мають подвійні форми Präteritum або Partizip II без зміни значення дієслова та інші особливості ("**неправильні**", інша назва — **мішана** дієвідміна).

Дієслова "неправильної" дієвідміни

Дієслова, які утворюють основні форми за слабкою і сильною відміною одночасно без істотної зміни значення дієслова, зокрема такі:

gären	*gärte/ gor*	*gegärt/ gegoren;*
glimmen	*glimmte/ glomm*	*geglimmt/ geglommen;*
klimmen	*klimmte/ klomm*	*geklimmt/ geklommen;*
melken	*melkte/ molk*	*gemelkt/ gemolken;*
schallen	*schallte/ scholl*	*geschallt/ geschollen;*
senden	*sendete/ sandte*	*gesendet/ gesandt;*
sieden	*siedete/ sott*	*gesiedet/ gesotten;*
weben	*webte/ wob*	*gewebt/ gewoben;*
wenden	*wendete/ wandte*	*gewendet/ gewandt.*

У сучасній німецькій мові існує тенденція вживати *klimmen, melken, schallen, senden, sieden* і *wenden*, а також *gären* у переносному значенні (*бродити, бурлити — про почуття*) переважно у слабкій формі. Дієслово *gären* у прямому значенні (*бродити — про пиво*) переважно сильне.

Дієслово *senden* у значенні *передавати* (по радіо, телебаченню) утворює основні форми за слабкою дієвідміною, у значенні *висилати* — переважно за сильною:

*Im Fernsehen **wurden** Nachrichten **gesendet**.*	*По телебаченню **передавали** новини.*
*Er **hat** ihr einen Brief **gesandt*** (або: ***gesendet***).	*Він **вислав** їй листа.*

Дієслово *weben* у прямому значенні (*ткати*) утворює основні форми за слабкою дієвідміною, у переносному значенні (у сполученні із займенником *sich*) (*утворюватися, сплітатися*) — за сильною:

*Sie **hat** einen Teppich **gewebt**.* *Вона **виткала** килим.*

*Schreckliche Legenden **haben sich** um Dracula **gewoben**.* *Страшні легенди **сплелися** навколо Дракули.*

Дієслово *wenden* у значенні "*перевертати, перегортати*" утворює основні форми за слабкою дієвідміною, а у значенні "*звертатися*" (у сполученні зі зворотним займенником *sich*) — за сильною:

*Die Mutter hat die Plinse **gewendet**.* *Мама **перевернула** млинець.*

*Ich habe mich an ihn **gewandt**.* *Я **звернувся** до нього.*

*Das Auto hat dort **gewendet**.* *Автомобіль **повернув** там.*

Дієслова *abwenden, anwenden, aufwenden, einwenden, umwenden,* утворюють основні форми переважно за сильною дієвідміною, дієслово *entwenden* майже виключно за сильною дієвідміною, *verwenden* за слабкою і сильною одночасно.

Наступні дієслова утворюють Präteritum за слабкою відміною, а Partizip II — за сильною, чи навпаки, або мають подвійні варіанти деяких основних форм:

backen	*backte/ buk*	*gebacken;*
hauen	*haute/ hieb*	*gehauen;*
mahlen	*mahlte*	*gemahlen;*
salzen	*salzte*	*gesalzt/ gesalzen;*
spalten	*spaltete*	*gespaltet/ gespalten.*

Дієслово *backen* у значенні *пекти* утворює Präteritum Indikativ Aktiv за слабкою або сильною дієвідміною паралельно, а у значенні *прилипнути, приклеїтися* — лише за слабкою:

*Der Bäcker **backte*** (рідше: ***buk***) *Brot.* *Пекар **спік** хліб.*

*Der Schnee **backte** an den Stiefeln.* *Сніг **прилип** до чобіт.*

Дієслово *hauen* (*рубати, вдарити*) утворює Präteritum Indikativ Aktiv за сильною дієвідміною лише тоді, коли йдеться про удари зброєю і поранення. У всіх решта випадках, у т. ч. у сталих виразах (*auf die Pauke hauen, zu Boden hauen, jemanden übers Ohr hauen*), вживаємо у Präteritum Indikativ Aktiv слабку форму *haute:*

*Er **hieb** mit dem Schwert auf ihn **ein**.* *Він **вдарив** його мечем.*

*Er **haute** mit der Faust auf den Tisch.* *Він **вдарив** кулаком по столу.*

Дієслова *salzen* (*солити*) і *spalten* (*колоти*) у переносному значенні утворюють Partizip II лише за сильною відміною. В інших випадках — за обома дієвідмінами одночасно:

*Sie **hat** die Suppe **gesalzt/ gesalzen**.* *Вона **посолила** суп.*

*Ich **habe** das Scheit **gespaltet/ gespalten**.* *Я **розколов** поліно.*

*Die Welt **hat sich** in zwei Lager **gespalten**.* *Світ **розколовся** (**розколотий**) на два табори.*

Дієслова з подвійними варіантами основних форм

Деякі дієслова (*bewegen, bleichen, erlöschen, erschrecken, hängen, saugen, schaffen, schleifen, stecken, weichen, wiegen* та ін.) мають подвійні форми (крім *stecken,* яке має лише слабку форму Partizip II). Значення дієслова змінюється залежно від його приналежності до дієвідміни:

bewegen (*bewog, bewogen*)	*спонукати;*
bewegen (*sich*) (*bewegte, bewegt*)	*рухати(ся), зворушувати;*
bleichen (*blich, geblichen*)	*линяти, бліднути;*
bleichen (*bleichte, gebleicht*)	*вибілювати;*
erschrecken (*erschrak, erschrocken*)	*злякатися;*
erschrecken (*erschreckte, erschreckt*)	*злякати*;

hängen (*hängte, gehängt*)	*вішати;*
hängen (*hing, gehangen*)	*висіти;*
schaffen (*schaffte, geschafft*)	*досягти, здійснити*
schaffen (*schuf, geschaffen*)	*творити, створити;*
schleifen (*schleifte, geschleift*)	*тягнути, волочити;*
schleifen (*schliff, geschliffen*)	*шліфувати;*
stecken (*steckte, gesteckt*)	*вставляти;*
stecken (*stak, gesteckt*)	*знаходитися, стирчати;*
weichen (*weichte, geweicht*)	*розм'якшити;*
weichen (*wich, gewichen*)	*поступатися;*
wiegen (*wiegte, gewiegt*)	*гойдати, колисати;*
wiegen (*wog, gewogen*)	*зважувати, важити.*

Das Bild hat an der Wand ***gehangen*** (*висіла*).
Das Bild ***hing*** *an der Wand* (*висіла*).
Ich habe das Bild an die Wand ***gehängt*** (*повісив*).

Der Wind hat die Blätter der Bäume ***bewegt*** (*рухав*).
Dieses Ereignis hat ihn tief ***bewegt*** (*зворушила*).
Was hat dich zum Weggehen ***bewogen****?* (*спонукало*).

Особові та безособові дієслова

Більшість дієслів є **особовими** (вживаються у всіх особах і часових формах з будь-якими іменниками і займенниками в ролі підмета).

Безособові дієслова мають лише форму третьої особи однини і вживаються із займенником ***es.*** Вони виражають здебільшого явища природи або почуття людини:

Es regnet. Es schneit. Es graut mir. Es hat gedonnert und geblitzt.

Дієслова *dürsten, flimmern, frieren, frösteln, gruseln, klingeln, klopfen, läuten, schaudern, schmerzen, sich wundern* та деякі інші можуть вживатися із займенником ***es,*** тобто поводитися як безособові дієслова, але у певних випадках вони виступають як особові дієслова (тобто вживаються разом з особовим займенником або іменником):

Ich friere. Es friert mich. Jemand klingelt an der Tür. Es klingelt.

Перехідні та неперехідні дієслова

Перехідними називають дієслова, які потребують прямого додатка в **Akkusativ**, тобто після них можемо поставити запитання **wen**? **was**? (**кого**? **що**?) і назвати предмет, на який спрямована виражена дієсловом дія. Перехідними ці дієслова вважають також тоді, коли вони в реченні не стоять разом з Akkusativ, але іменник в Akkusativ потенційно можливий. У словниках їх позначають буквами *vt* (**betreten** *vt*, **heiraten** *vt*):

achten, anrufen, bewundern, malen, sehen, tragen та ін.

Ich ***male****. Ich* ***male*** *eine Blume.*

Неперехідні дієслова не потребують прямого додатка в Akkusativ, а вимагають додатка в інших відмінках або додатка з прийменником. У словниках їх позначають буквами *vi* (**helfen** *vi*, **denken** *vi*):

begegnen (+ D.), *gefallen* (+ D.), *denken* (*an* + A.), *erkranken* (*an* + D.), *passen* (*zu* + D.), *träumen* (*von* + D.) та ін.

Модальні дієслова

Модальні дієслова *wollen* (*хотіти*), *sollen* (*бути повинним*), *können* (*могти, мати можливість*), *müssen* (*мусити*), *dürfen* (*могти, мати дозвіл*) і *mögen* (*хотіти, бажати*) виражають не дію, а ставлення мовця до неї. Таке значення називають модальним.

Основні значення модальних дієслів

Дієслово ***können*** означає здійснюваність дії завдяки наявним умовам чи обставинам, можливість, яка ґрунтується на об'єктивних чи суб'єктивних передумовах, вроджених або набутих здібностях та вміннях (фізичних, розумових та ін.), здатність що-небудь робити:

*Ich **kann** schnell schwimmen.* — *Я **можу** швидко плавати.*

*Heute ist es warm und wir **können** spazieren gehen.* — *Сьогодні тепло і ми **можемо** погулять.*

Дієслово ***dürfen*** означає дозвіл, право або (за наявності заперечення) заборону що-небудь робити:

*Ich habe mein Zimmer aufgeräumt und **darf** jetzt auf die Eisbahn gehen.*
*Я прибрав у своїй кімнаті і тепер **можу** піти на ковзанку.*

*Jeder Bürger ab 18 **darf** an den Wahlen teilnehmen.*
*Кожен громадянин від 18 років **може** брати участь у виборах.*

Дієслово *können* означає "*могти*" у значенні "*мати можливість*", а *dürfen* — "*могти*" у значенні "*мати право чи дозвіл*":

*Ich **kann** rauchen* (= можу, вмію чи маю можливість).
*Ich **darf** rauchen* (= дістав дозвіл або дозволено, напр., правилами).

Дієслово ***müssen*** означає необхідність що-небудь робити, яка ґрунтується на внутрішніх переконаннях або об'єктивних зовнішніх обставинах, які спонукають діяти певним чином:

*Es ist spät. Wir **müssen** schon nach Hause gehen.* — *Уже пізно. **Мусимо** йти додому.*

*Ich habe bald Prüfungen, deshalb **muss** ich viel lernen.* — *У мене скоро іспити, тому **мушу** багато вчитися.*

Дієслово ***sollen*** означає необхідність що-небудь робити, яка ґрунтується на обов'язку, дорученні, наказі, заклику тощо, тобто зумовлена волею іншої особи, групи осіб, певного органу, інстанції і т. п.:

*Der Verkäufer **soll** freundlich zu seinen Kunden sein.*
*Продавець **повинен** бути люб'язним зі своїми клієнтами.*

*Gemäß der Verordnung **sollen** wir morgen zur Arbeit gehen.*
*Згідно з наказом ми **повинні** завтра вийти на роботу.*

Дієслово ***wollen*** означає тверду волю, бажання, намір що-небудь робити. Якщо *wollen* вживають у минулому часі, то воно виражає бажання, яке не було здійснене:

*Ich **will** Germanistik studieren.* — *Я **хочу** вивчати германістику.*

*Er **wollte** dich fragen, aber ... .* — *Він **хотів** тебе спитати, але ... .*

Дієслово ***mögen*** означає звичайну потребу, некатегоричне бажання що-небудь робити, вживається найчастіше у формі *möchte* (*хотів би*), яка є Präteritum Konjunktiv цього дієслова, часто у сполученні з *gern:*

*Ich **möchte** Physik studieren.* — *Я **хотів би** вивчати фізику.*

Дієслово *mögen* разом з іншим дієсловом в Infinitiv вживається переважно в заперечних реченнях і означає "*не любити щось робити*"*:*

*Ich **mag** keine Bananen essen. Ich **mag** nicht mit dem Schiff fahren.*

У самостійному вживанні (без Infinitiv іншого дієслова) дієслово *mögen* виражає прихильність людини до кого-небудь або чого-небудь у значенні "*подобатися*":

*Ich **mag** diesen Menschen nicht. Ich **mag** dich. Ich **mag** Eis.*